

Luonnos Kansallisarkiston arvonmäärityspolitiikka ja arvonmäärityksen toimintamalli -asiakirjaksi

Johdanto

Kansallisarkisto uudistaa arvonmääritys- ja seulontatoimintaa ohjaavaa arvonmääritys- ja seulontapolitiikka -asiakirjaa (16.12.2020,KA/12247/07.01.01.03.00/2019) ja pyytää lausuntoa arvonmäärityspolitiikka ja arvonmäärityksen toimintamalli -asiakirjasta. Lausunnon antajilta pyydetään näkemyksiä asiakirjan sisällöstä ja sovellettavuudesta.

Tausta

Kansallisarkiston keskeinen yhteiskunnallinen tehtävä on päättää julkishallinnon arkistoitavista asiakirjoista ja tietoaineistoista (arkistointilaki 529/2026 § 8–10). Aiemmin päätökset arkistoitavista asiakirjoista ja tietoaineistoista ovat perustuneet kumottuun arkistolakiin ja vuonna 2020 julkaistuun arvonmääritys- ja seulontapolitiikka -asiakirjaan. Asiakirjassa on ilmaistu Kansallisarkiston arvonmäärityksen ja seulonnan tavoitteet, siinä käytetyt menetelmät sekä kriteerit ja periaatteet. Nyt lausuttavana oleva asiakirja korvaa voimassa olevan arvonmääritys- ja seulontapolitiikka -asiakirjan. Lainsäädäntöuudistukset ja julkishallinnon toimintaympäristön muutokset edellyttävät politiikka-asiakirjan uudistamista. Merkittävimpiä muutoksia ovat tiedonhallinnan digitalisoituminen sekä arkistointilain (529/2026) voimaantulo 1.7.2026.

Tavoitteet

1. Tavoitteena on määritellä arvonmäärityksen ja seulonnan periaatteet, menetelmät ja kriteerit arkistointilakia yksityiskohtaisemmin.
2. Tavoitteena on määritellä arvonmäärityksen ja seulonnan toimintamalli arkistointilakiin perustuvana toiminnan kuvauksena.
3. Tavoitteena on ohjata Kansallisarkistoa arkistointipäätösten valmistelussa sekä viranomaisia ja arkistointilaissa viranomaiseksi rinnastuvia toimijoita arvonmäärityksessä ja arkistointiesitysten teossa.
4. Tavoitteena on varmistaa arvonmäärityksen ja seulonnan jatkuvuus ja johdonmukaisuus sekä edistää arvonmäärityksen läpinäkyvyyttä ja avoimuutta. Tavoitteena on myös, että kansalaiset ja tietoaineistojen käyttäjät ymmärtävät, mihin päätökset julkishallinnon tietoaineistojen arkistoinnista perustuvat.

Rajaukset

Huomaathan, että Kansallisarkisto ei pyydä arvioimaan soveltuvatko tietoineisto- ja tietoryhmä -rakenneosat arvonmäärityksen kohteeksi asiakirjojen (käytännössä asiakirjatyyppien) sijaan. Tietoineistot ja tietoryhmät sisältävät tietokerroksina asiakirjat ja muut vastaavat tiedot, jolloin arvonmääritys kohdistuu myös asiakirjoihin.

Kansallisarkisto on siirtynyt tietoineistotason arvonmäärittämisen toimintamalliin jo keväällä 2025 uuden esityslomakkeen käyttöönoton myötä. Uusi arkistointilaki tukee toimintamallin uudistamista, mutta ei ollut sen edellytys. Tiedonhallintalaki (906/2019) ja toimintaympäristön muutos loivat pohjaa uudistukselle. Kansallisarkisto on antanut julkishallinnolle useita tietoineistoja koskevia päätöksiä jo ennen arkistointilain voimaantuloa.

Lausuttavana olevaan luonnokseen kuuluva sanasto on laadittu parantamaan asiakirjan ymmärrettävyyttä. Sen tarkoituksena ei ole luoda tarkasti määriteltä arkistoinnin käsitejärjestelmää.

Lausuntopyynnön liitteenä on arkistointiesityslomake (versio 2.0), joka havainnollistaa arvonmäärityksen menetelmän vaiheita ja kohdentumista tiedonhallintamallin rakenneosiin.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla Lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoja voivat antaa muutkin kuin jakelussa mainitut. Lausuntoja ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai kirjeitse. Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan Lausuntopalvelu.fi:ssä.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua Lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämisestä löytyvät Lausuntopalvelu.fi:n sivuilta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@gov.fi

Lisätietoja lausuntopyynnöstä antaa Kansallisarkiston arvonmääritys- ja seulontapalvelu (viranomaisohjaus@kansallisarkisto.fi)

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 12.10.2026.

Liitteet:

[Arvonmäärityspoliittika ja arvonmäärityksen toimintamalli 1.8.pdf](#)

[Arkistointiesityslomake_versio 2.0.xlsx](#)

Jakelu:

Aalto yliopisto
Akaa

Alajärvi
Alavieska
Alavus
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry
Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry
Arkistoyhdistys – Arkivföreningen ry
Asikkala
Askola
Aura
Centria ammattikorkeakoulu
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Digi- ja väestötietovirasto
Eduskunta
Eläketurvakeskus
Energiavirasto
Enonkoski
Enontekiö
Espoo
Etelä-Karjala
Etelä-Karjalan käräjäoikeus
Etelä-Pohjanmaa
Etelä-Pohjanmaan käräjäoikeus
Etelä-Savo
Etelä-Savon käräjäoikeus
Eura
Eurajoki
Evijärvi
Finlands svenska hembygdsförbund
Forssa
Geologian tutkimuskeskus
Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
Haapajärvi
Haapavesi
Hailuoto
Halsua
Hamina
Hankasalmi
Hanko
Harjavalta
Hartola
Hattula
Hausjärvi
Heinola
Heinävesi
Helsingin eurooppalainen koulu
Helsingin hallinto-oikeus
Helsingin hovioikeus
Helsingin käräjäoikeus
Helsingin ranskalais-suomalainen koulu
Helsingin yliopisto
Helsinki

Hirvensalmi
Historian Ystävien Liitto
Historiska föreningen rf
Hollola
Honkajoki
Huittinen
Humanistinen ammattikorkeakoulu
Humppila
Huoltovarmuuskeskus
Hyrnsalmi
Hyvinkää
Hämeen ammattikorkeakoulu
Hämeenkyrö
Hämeenlinna
Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Hätäkeskuslaitos
Ii
Iisalmi
Iitti
Ikaalinen
Ilmajoki
Ilmatieteenlaitos
Ilomantsi
Imatra
Inari
Inkoo
Innovaatorahoituskeskus Business Finland
Isojoki
Isokyrö
Itä-Suomen hallinto-oikeus
Itä-Suomen hovioikeus
Itä-Suomen yliopisto
Itä-Uudenmaan käräjäoikeus
Itä-Uusimaa
Janakkala
Joensuu
Jokioinen
Joroinen
Joutsa
Julkisen hallinnon tiedonhallintalautakunta
Juuka
Juupajoki
Juva
Jyväskylä
Jyväskylän ammattikorkeakoulu
Jyväskylän yliopisto
Jämsä
Järvenpää
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu
Kaarina
Kaavi

Kainuu
Kainuun käräjäoikeus
Kajaani
Kajaanin ammattikorkeakoulu
Kalajoki
Kangasala
Kangasniemi
Kankaanpää
Kannonkoski
Kannus
Kansallisgalleria
Kansalliskirjasto
Kansan Arkisto
Kansaneläkelaitos
Kanta-Häme
Kanta-Hämeen käräjäoikeus
Karelia-ammattikorkeakoulu
Karijoki
Karkkila
Karstula
Karvia
Kaskinen
Kauhajoki
Kauhava
Kauniainen
Kaustinen
Kemi
Kemijärvi
Keminmaa
Kemiönsaari
Kempele
Kerava
Keski-Pohjanmaa
Keski-Suomen käräjäoikeus
Keski-Suomi
Keski-Uusimaa
Keskustan ja maaseudun arkisto
Keuruu
Kihniö
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Kinnula
Kirkkohallitus
Kirkkonummi
Kirkon palvelukeskus, kirkollishallitus
Kitee
Kittilä
Kiuruvesi
Kivijärvi
Kokemäki
Kokkola
Kolari

Konnevesi
Kontiolahti
Korkein hallinto-oikeus
Korkein oikeus
Korsnäs
Koski TL
Kotka
Kouvola
Kristiinankaupunki
Kruunupyy
Kuhmo
Kuhmoinen
Kuluttajariitalautakunta
Kunnallisarkistoyhdistys ry
Kuntaliitto
Kuopio
Kuortane
Kurikka
Kustavi
Kuusamo
Kymenlaakso
Kymenlaakson käräjäoikeus
Kyyjärvi
Kärkölä
Kärsämäki
Lab-ammattikorkeakoulu
Lahti
Laihia
Laitila
Lapin ammattikorkeakoulu
Lapin käräjäoikeus
Lapin yliopisto
Lapinjärvi
Lapinlahti
Lappajärvi
Lappeenrannan yliopisto
Lappeenranta
Lappi
Lapsiasiainvaltuutetun toimisto
Lapua
Laukaa
Laurea ammattikorkeakoulu
Lemi
Lempäälä
Leppävirta
Lestijärvi
Lieksa
Lieto
Liikearkistoyhdistys ry
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Liminka
Liperi
Lohja
Loimaa
Loppi
Loviisa
Luhanka
Lumijoki
Luonnonvarakeskus
Luoto
Lupa- ja valvontavirasto
Luumäki
Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus
Länsi-Uusimaa
Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus
Maa- ja metsätalousministeriö
Maahanmuuttovirasto
Maalahti
Maanmittauslaitos
Maanpuolustuskorkeakoulu
Markkinaoikeus
Marttila
Masku
Merenkulun turvallisuuskeskus
Merijärvi
Merikarvia
Merkki, Helsingin Sanomain Säätiö, arkisto
Metropolia ammattikorkeakoulu
Metsähallitus
Miehikkälä
Mikkeli
Muhos
Multia
Muonio
Museovirasto
Musiikkiarkisto
Mustasaari
Muurame
Mynämäki
Myrskylä
Mäntsälä
Mänttä-Vilppula
Mäntyharju
Naantali
Nakkila
Niuvanniemen sairaala
Nivala
Nokia
Nousiainen
Nurmes
Nurmijärvi

Närpiö
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Oikeuspalveluvirasto
Oikeusrekisterikeskus
Onnettomuustutkintakeskus
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetushallitus
Opintotuen muutoksenhakulautakunta
Orimattila
Oripää
Orivesi
Oulainen
Oulu
Oulun ammattikorkeakoulu
Oulun kärjäoikeus
Oulun yliopisto
Outokumpu
Padasjoki
Paimio
Paltamo
Parainen
Parikkala
Parkano
Patentti- ja rekisterihallitus
Pedersöre
Pelastusopisto
Pelkosenniemi
Pello
Perho
Pertunmaa
Petäjävesi
Pieksämäki
Pielavesi
Pietarsaari
Pihtipudas
Pirkanmaa
Pirkanmaan kärjäoikeus
Pirkkala
Pohjanmaa
Pohjanmaan kärjäoikeus
Pohjois-Karjala
Pohjois-Karjalan kärjäoikeus
Pohjois-Pohjanmaa
Pohjois-Savo
Pohjois-Savon kärjäoikeus
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
Poliisihallitus
Polvijärvi
Pomarkku
Pori

Pornainen
Porvarillisen Työn Arkisto
Porvoo
Posio
Pudasjärvi
Pukkila
Punkalaidun
Puolanka
Puolustusministeriö
Puumala
Pyhtää
Pyhäjoki
Pyhäjärvi
Pyhäntä
Pyhäranta
Päijät-Häme
Päijät-Hämeen käräjäoikeus
Pälkäne
Pääesikunta
Pöytyä
Raahe
Raasepori
Rahoitusvakausrasto
Raisio
Rajavartiolaitoksen esikunta
Rantasalmi
Ranua
Rauma
Rautalampi
Rautavaara
Rautjärvi
Reisjärvi
Riihimäki
Riikka Lönnblad
Rikosseuraamusalan koulutuskeskus
Rikosseuraamuslaitos
Ristijärvi
Rovaniemen hovioikeus
Rovaniemi
Ruokavirasto
Ruokolahti
Ruovesi
Rusko
Rääkkylä
Saamelaisalueen koulutuskeskus
Saamelaiskäräjät
Saarijärvi
Salla
Salo
Sastamala
Satakunnan ammattikorkeakoulu

Satakunnan käräjäoikeus
Satakunta
Savitaipale
Savonia ammattikorkeakoulu
Savonlinna
Savukoski
Seinäjoen ammattikorkeakoulu
Seinäjoki
Senaatti Kiinteistöt
Senaatti-kiinteistöt
Sievi
Siikainen
Siikajoki
Siikalatva
Siilinjärvi
Siirtolaisuusinstituutin arkisto
Simo
Sipoo
Sisäministeriö
Siuntio
Sodankylä
Soini
Somero
Sonkajärvi
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira
Sosiaali- ja terveysministeriö
Sosiaaliturva-asoiden muutoksenhakulautakunta
Sotkamo
Sukuseurojen keskusliitto SSK ry
Sulkava
Suojelupoliisi
Suomalaisen Kirjallisuuden Seura (SKS)
Suomalais-venäläinen koulu
Suomen Akatemia
Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkisto ELKA
Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra
Suomen kirjastoseura ry
Suomen Kotiseutuliitto
Suomen metsäkeskus
Suomen museoliitto
Suomen Pankki
Suomen riistakeskus
Suomen Sukuhistoriallinen yhdistys ry (SSHY)
Suomen Sukututkimusseura
Suomen Urheiluarkisto (TAHTO)
Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry
Suomen ympäristökeskus
Suomenlinnan hoitokunta
Suomussalmi
Suonenjoki
Svenska centralarkivet

Svenska handelshögskolan
Svenska litteratursällskapet i Finland (SLS)
Sysmä
Säkylä
Säteilyturvakeskus
Taide- ja kulttuurivirasto
Taideyliopisto
Taipalsaari
Taivalkoski
Taivassalo
Tammela
Tampere
Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampereen yliopisto
Tasa-arvovaltuutetun toimisto
Tasavallan presidentin kanslia
Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
Tervo
Tervola
Teuva
Tiedon- ja arkistohallinnan ammattiyhdistys ry (TAAY)
Tieteellisten seuran valtuuskunta (TSV)
Tietoarkisto (FSD)
Tietojohtaminen ry
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Tilastokeskus
Tohmajärvi
Toholampi
Toimihenkilöarkisto
Toivakka
Torinio
Tulli
Tuomioistuinvirasto
Turku
Turun ammattikorkeakoulu
Turun hallinto-oikeus
Turun hovioikeus
Turun yliopisto
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Tuusniemi
Tuusula
Tyrnävä
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työllisyys, kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus)
Työllisyysrahasto
Työterveyslaitos
Työtuomioistuin
Työväen Arkisto
Ulkoministeriö
Ulvila

Urho Kekkosen arkisto
Urjala
Utajärvi
Utsjoki
Uurainen
Uusikaupunki
Uuskaarlepyy
Vaala
Vaasa
Vaasan ammattikorkeakoulu
Vaasan hallinto-oikeus
Vaasan hovioikeus
Vaasan yliopisto
Vakuutusosasto
Valkeakoski
Valtakunnallinen oppimis- ja ohjauskeskus Valteri
Valtakunnansyyttäjän toimisto
Valtakunnanvoudin kanslia
Valtiokonttori
Valtion koulukodit
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus
Valtion talous- ja henkilöstöpalvelukeskus
Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori
Valtion tukeman asuntorakentamisen keskus
Valtioneuvoston kanslia
Valtionvarainministeriö
Vanhan Vaasan sairaala
Vantaa
Vantaa ja Kerava
Varkaus
Varsinais-Suomen käräjäoikeus
Varsinais-Suomi
Vehmaa
Verohallinto
Vesanto
Vesilahti
Veteli
Vieremä
Vihti
Viitasaari
Vimpeli
Virolahti
Virrat
Väylävirasto
Vöyri
Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto
Yksityiset keskusarkistot ry
Ylioppilastutkintolautakunta
Ylitornio
Ylivieska
Ylöjärvi

Ympäristöministeriö
Ypäjä
Yrkeshögskolan Arcada
Yrkeshögskolan Novia
Åbo Akademi
Ålands landskapsregering
Ähtäri
Äänekoski

1 Johdanto

Kirjoittakaa 1. lukua koskevat huomiot ja kehittämis ehdotukset tähän.

2 Arvonmäärityksen ja seulonnan tavoitteet ja toimenpiteet

Kirjoittakaa 2. lukua koskevat huomiot ja kehittämis ehdotukset tähän.

3 Arvonmäärityksen ja seulonnan toimintamalli

Kirjoittakaa 3. lukua koskevat huomiot ja kehittämis ehdotukset tähän.

4. Arvonmäärityksen menetelmät ja kriteerit

Kirjoittakaa 4. lukua koskevat huomiot ja kehittämis ehdotukset tähän.

4.1 Kriteeriryhmä 1: Tehtävän merkitys

Kirjoittakaa lukua 4.1 koskevat huomiot ja kehittämis ehdotukset tähän

4.2 Kriteeriryhmä 2: Toimintaympäristö

Kirjoittakaa lukua 4.2 koskevat huomiot ja kehittämis ehdotukset tähän

4.3 Kriteeriryhmä 3: Toimintaprosessi

Kirjoittakaa lukua 4.3 koskevat huomiot ja kehittämis ehdotukset tähän

4.4 Kriteeriryhmä 4: Tietosisältö

Kirjoittakaa lukua 4.4 koskevat huomiot ja kehittämis ehdotukset tähän

4.5 Kriteeriryhmä 5: Käyttötarpeet

Kirjoittakaa lukua 4.5 koskevat huomiot ja kehittämis ehdotukset tähän

5. Henkilötietojen arkistollinen arvo ja tietosuojavelvoitteet

Kirjoittakaa lukua 5. koskevat huomiot ja kehittämis ehdotukset tähän.

6. Yleisesti lausuttaviksi asettavien toimijakohtaisten arkistointipäätösluonnosten kriteerit

Kirjoittakaa lukua 6. koskevat huomiot ja kehittämis ehdotukset tähän.

Happonen Päivi
Kansallisarkisto

Karell Jani
Kansallisarkisto